

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Historia muzyki z literaturą muzyczną – antyk i średniowiecze
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	History of music and music literature – antiquity of the middle ages
Kierunek studiów	Muzykologia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Nauki o sztuce
Język wykładowy	Język polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	ks. dr Michał Jędrzejski
---	--------------------------

Forma zajęć	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	30	I	3
ćwiczenia	15	I	3

Wymagania wstępne	Podstawowe wiadomości na temat okresu antyku i średniowiecza. Podstawowa znajomość terminologii muzycznej i muzykologicznej.
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

Zdobycie ogólnej wiedzy o kulturach muzycznych cywilizacji starożytnych ze szczególnym uwzględnieniem Grecji i Rzymu. Zapoznanie się z jednogłosową muzyką religijną Zachodu. Poznanie pierwszych form muzyki wielogłosowej. Poznanie muzyki świeckiej (formy wokalne i instrumentalne). Poznanie podstawowej literatury muzycznej epoki antyku i średniowiecza. Zrozumienie znaczenia najdawniejszych tradycji muzycznych i refleksji muzykologicznej z nimi związanej dla kształtowania się kultury. Docenienie wagi europejskiego dziedzictwa muzycznego i troska o jego zachowanie.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student prezentuje w spójny sposób uporządkowaną wiedzę z zakresu historii muzyki antyku i średniowiecza; student zna główne gatunki muzyki religijnej i świeckiej oraz ich genezę; student zna podstawowe formy muzyki jedno- i wielogłosowej na konkretnych przykładach; student zna najważniejsze notacje muzyki średniowiecznej; student zna średniowieczne techniki kompozytorskie; student zna główne ośrodki średniowiecznej twórczości religijnej i świeckiej, monodycznej i polifonicznej oraz twórców.	K_W03
W_02	Zna i charakteryzuje podstawową literaturę muzyczną antyku i średniowiecza. Student potrafi rozpoznać i opisać wybrane kompozycje antyku i średniowiecza po ich wysłuchaniu. Student potrafi rozpoznać style muzyki starożytnej i średniowiecznej.	K_W10
W_03	Zna styl muzyczny epoki antyku i średniowiecza w aspekcie historycznym. Zna wytwory kultury muzycznej w zakresie antyku i średniowiecza oraz określa ich znaczenie w procesie historyczno-kulturowym.	K_W16

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Starożytny Wschód, starożytna Grecja, starożytne Bizancjum, starożytność chrześcijańska, chorał gregoriański, liturgie i śpiewy Kościoła zachodniego, teoretycy muzyki średniowiecza, chorał postgregoriański,

początki polifonii: wczesne organum 2-głosowe od IX-XI w.; 1 poł. XII w. – szkoła St. Martial, polifonia szkoły Notre Dame: Leoninus, Perotinus,; polifonia akwitańska, Santiago de Compostela; Ars Antiqua: polifonia XIII wieku, notacje muzyczne epoki średniowiecza, muzyka świecka, muzyka instrumentalna. Muzyczne zabytki cywilizacji starożytnej Mezopotamii, Egiptu i Izraela: krótkie wprowadzenie historyczne, słuchanie wybranych przykładów omówienie ich treści, stylu i formy. Muzyczne zabytki Greków: krótkie wprowadzenie historyczne, słuchanie wybranych przykładów omówienie ich treści, stylu i formy. Muzyczne zabytki Rzymian: krótkie wprowadzenie historyczne, słuchanie wybranych przykładów omówienie ich treści, stylu i formy. Muzyczne zabytki Bizancjum: krótkie wprowadzenie historyczne, słuchanie wybranych przykładów omówienie ich treści, stylu i formy. Muzyczne zabytki starożytności chrześcijańskiej: krótkie wprowadzenie historyczne, słuchanie wybranych przykładów omówienie ich treści, stylu i formy. Chorał gregoriański: krótkie wprowadzenie historyczne, słuchanie wybranych przykładów omówienie ich treści, stylu i formy. Chorał postgregoriański: krótkie wprowadzenie historyczne, słuchanie wybranych przykładów omówienie ich treści, stylu i formy. Wczesne organum: krótkie wprowadzenie historyczne, słuchanie wybranych przykładów omówienie ich treści, stylu i formy. Organum Szkoły Paryskiej: krótkie wprowadzenie historyczne, słuchanie wybranych przykładów omówienie ich treści, stylu i formy. Polifonia Ars Antiqua: krótkie wprowadzenie historyczne, słuchanie wybranych przykładów omówienie ich treści, stylu i formy. Muzyka świecka: krótkie wprowadzenie historyczne, słuchanie wybranych przykładów omówienie ich treści, stylu i formy. Muzyka instrumentalna: krótkie wprowadzenie historyczne, słuchanie wybranych przykładów omówienie ich treści, stylu i formy.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne	Metody weryfikacji	Sposoby dokumentacji
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny z wykorzystaniem multimedialnych technik przekazu wiedzy	Egzamin ustny	Protokół
W_02	Analiza dzieła sztuki	Referat	Protokół / plik z referatem
W_03			

VI. Kryteria oceny, wagi...

Warunkiem niezbędnym do uzyskania oceny pozytywnej jest frekwencja na zajęciach mieszcząca się w limitach zapisanych w Regulaminie studiów KUL, regularne przygotowywanie się do zajęć, aktywny w nich udział (w zakresie przewidzianym formą zajęć) oraz realizowanie we wskazanych terminach i zgodnie z otrzymanymi zaleceniami zadań wyznaczonych przez prowadzącego (prace cząstkowe, referaty, eseje, prezentacje, analizy, itp.). Formę końcowego kolokwium (z odniesieniem do określonych efektów uczenia się) wskazano w punkcie V niniejszej karty przedmiotu (metody weryfikacji). Ocena końcowa jest średnią ważoną oceny uzyskanej na końcowym kolokwium i wszystkich ocen cząstkowych uzyskanych przez studenta na zajęciach na przestrzeni danego semestru.

Ocena bardzo dobra	Osiągnięcie wszystkich założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się w stopniu bardzo dobrym. Student bardzo dobrze prezentuje w spójny sposób uporządkowaną wiedzę z zakresu historii muzyki antyku i średniowiecza; bardzo dobrze zna główne gatunki muzyki religijnej i świeckiej oraz ich genezę; bardzo dobrze zna podstawowe formy muzyki jedno- i wielogłosowej na konkretnych przykładach; bardzo dobrze zna najważniejsze notacje muzyki średniowiecznej; bardzo dobrze zna średniowieczne techniki kompozytorskie; bardzo dobrze zna główne ośrodki średniowiecznej twórczości religijnej i świeckiej, monodycznej i polifonicznej oraz twórców; bardzo dobrze zna i charakteryzuje podstawową literaturę muzyczną antyku i średniowiecza; bardzo dobrze zna styl muzyczny epoki antyku i średniowiecza w aspekcie historycznym; bardzo dobrze zna wytwory kultury muzycznej w zakresie antyku i średniowiecza oraz określa ich znaczenie w procesie historyczno-kulturowym; potrafi bardzo dobrze rozpoznać i opisać wybrane
--------------------	--

	kompozycje antyku i średniowiecza po ich wysłuchaniu; potrafi bardzo dobrze rozpoznać style muzyki starożytnej i średniowiecznej.
Ocena dobra	Osiągnięcie wszystkich założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się w stopniu dobrym. Student dobrze prezentuje w spójny sposób uporządkowaną wiedzę z zakresu historii muzyki antyku i średniowiecza; dobrze zna główne gatunki muzyki religijnej i świeckiej oraz ich genezę; dobrze zna podstawowe formy muzyki jedno- i wielogłosowej na konkretnych przykładach; dobrze zna najważniejsze notacje muzyki średniowiecznej; dobrze zna średniowieczne techniki kompozytorskie; dobrze zna główne ośrodki średniowiecznej twórczości religijnej i świeckiej, monodycznej i polifonicznej oraz twórców; dobrze zna i charakteryzuje podstawową literaturę muzyczną antyku i średniowiecza; dobrze zna styl muzyczny epoki antyku i średniowiecza w aspekcie historycznym; dobrze zna wytwory kultury muzycznej w zakresie antyku i średniowiecza oraz określa ich znaczenie w procesie historyczno-kulturowym; potrafi dobrze rozpoznać i opisać wybrane kompozycje antyku i średniowiecza po ich wysłuchaniu; potrafi dobrze rozpoznać style muzyki starożytnej i średniowiecznej.
Ocena dostateczna	Osiągnięcie wszystkich założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się w stopniu dostatecznym. Student dostatecznie prezentuje w spójny sposób uporządkowaną wiedzę z zakresu historii muzyki antyku i średniowiecza; dostatecznie zna główne gatunki muzyki religijnej i świeckiej oraz ich genezę; dostatecznie zna podstawowe formy muzyki jedno- i wielogłosowej na konkretnych przykładach; dostatecznie zna najważniejsze notacje muzyki średniowiecznej; dostatecznie zna średniowieczne techniki kompozytorskie; dostatecznie zna główne ośrodki średniowiecznej twórczości religijnej i świeckiej, monodycznej i polifonicznej oraz twórców; dostatecznie zna i charakteryzuje podstawową literaturę muzyczną antyku i średniowiecza; dostatecznie zna styl muzyczny epoki antyku i średniowiecza w aspekcie historycznym; dostatecznie zna wytwory kultury muzycznej w zakresie antyku i średniowiecza oraz określa ich znaczenie w procesie historyczno-kulturowym; potrafi dostatecznie rozpoznać i opisać wybrane kompozycje antyku i średniowiecza po ich wysłuchaniu; potrafi dostatecznie rozpoznać style muzyki starożytnej i średniowiecznej.
Ocena niedostateczna	Niezrealizowanie założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się. Student nie prezentuje w spójny sposób uporządkowanej wiedzy z zakresu historii muzyki antyku i średniowiecza; nie zna głównych gatunków muzyki religijnej i świeckiej oraz ich genezy; nie zna podstawowych form muzyki jedno- i wielogłosowej na konkretnych przykładach; nie zna najważniejszych notacji muzyki średniowiecznej; nie zna średniowiecznych technik kompozytorskich; nie zna głównych ośrodków średniowiecznej twórczości religijnej i świeckiej, monodycznej i polifonicznej oraz twórców; nie zna i nie charakteryzuje podstawowej literatury muzycznej antyku i średniowiecza; nie zna stylu muzycznego epoki antyku i średniowiecza w aspekcie historycznym; nie zna wytworów kultury muzycznej w zakresie antyku i średniowiecza oraz nie określa ich znaczenia w procesie historyczno-kulturowym; nie potrafi rozpoznać i opisać wybranych kompozycji antyku i średniowiecza po ich wysłuchaniu; nie potrafi rozpoznać stylów muzyki starożytnej i średniowiecznej.

Podczas realizacji pełnego cyklu zajęć (jeden semestr) przewidziane są dwa referaty: jeden w ramach wykładu i jeden w ramach ćwiczeń. Pierwszy z nich polega na pisemnym przedstawieniu pod koniec semestru wybranej formy lub gatunku muzyki jedno- lub wielogłosowej z epoki średniowiecza. Drugi polega na omówieniu w formie prezentacji multimedialnej i zaprezentowaniu wybranych przykładów muzycznych reprezentatywnych dla danej formy lub gatunku muzyki epoki starożytności lub średniowiecza według harmonogramu przedstawionego przez prowadzącego. Główne kryteria mające wpływ na ocenę końcową (kryteria weryfikacji stopnia realizacji założonych efektów uczenia się): wiedza z zakresu historii muzyki antyku i średniowiecza, znajomość głównych gatunków muzyki religijnej i świeckiej oraz ich genezy, znajomość podstawowych form

muzyki jedno- i wielogłosowej na konkretnych przykładach, znajomość najważniejszych notacji muzyki średniowiecznej, znajomość średniowiecznych techniki kompozytorskich, znajomość głównych ośrodków średniowiecznej twórczości religijnej i świeckiej, monodycznej i polifonicznej oraz twórców, znajomość i charakteryzowanie podstawowej literatury muzycznej antyku i średniowiecza, znajomość stylów muzycznych epoki antyku i średniowiecza w aspekcie historycznym, znajomość wytworów kultury muzycznej w zakresie antyku i średniowiecza oraz określanie ich znaczenie w procesie historyczno-kulturowym, umiejętność rozpoznawania i opisywania wybranych kompozycji antyku i średniowiecza po ich wysłuchaniu, umiejętność rozpoznawania stylów muzyki starożytnej i średniowiecznej.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	60

W ramach pracy indywidualnej student opanowuje materiał przedstawiony podczas zajęć oraz słucha wybranych przykładów muzyki starożytnej i średniowiecznej przedstawionych podczas wykładu i ćwiczeń, zwracając uwagę na formę, gatunek, styl i fakturę dzieła. Uczelnia zapewnia dostęp do rzutnika i sprzętu audio w celu dokonania prezentacji multimedialnej i odtworzenia przykładów muzycznych podczas ćwiczeń.

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
K.G. Fellerer, <i>Geschichte der katcholischen Kirchenmusik</i> , t. 1, <i>Von den Anfängen bis zum Tridentinum</i> , "Journal of the American Musicological Society" 28 (1975), n. 2, s. 368-370.
J. Chomiński, K. Wilkowska-Chomińska, <i>Historia muzyki</i> , t. 1, Kraków 1990.
H. Feicht, <i>Studia nad muzyką polskiego średniowiecza</i> , Kraków 1975.
M. Wozaczyńska, <i>Muzyka średniowiecza</i> , Gdańsk 1990.
J.G. Landels, <i>Muzyka starożytnej Grecji i Rzymu</i> , Kraków 2003.
D. Gwizdalanka, <i>Historia muzyki</i> , t. 1, Kraków 2005.
J. Harper, <i>Formy i układ liturgii zachodniej od X do XVIII wieku</i> , Kraków 1997.
R. Hoppin (ed.), <i>Anthology of Medieval Music</i> , New York 1978.
M.L. West, <i>Muzyka starożytnej Grecji</i> , Kraków 2003.
J. Morawski: <i>Średniowiecze</i> , cz. I: do roku 1320, Warszawa 2006.
K. Morawska, <i>Historia muzyki polskiej</i> , t. 1, cz. 2: Średniowiecze 1320-1500, Warszawa 1998.
J. Morawski, <i>Teoria muzyki w średniowieczu</i> . Wybrane zagadnienia, Warszawa 1979.
E. Wellesz, <i>Historia muzyki i hymnografii bizantyjskiej</i> , Kraków 2006.
Z. Dobrzańska-Fabiańska, <i>Polifonia średniowiecza</i> , Kraków 2009.
J. Pikulik, <i>Muzyczna działalność Grzegorza Wielkiego</i> , "Collectanea Theologica" (1970), z. 3, s. 27-43.
D. Szlagowska, <i>Kultura muzyczna antyku</i> , Gdańsk 1989.
D. Hiley, <i>Chorał Kościoła Zachodniego</i> , Kraków 2019.
J. Bramorski, M. Karwaszewska (red.), <i>Śpiew gregoriański – wczoraj i dziś</i> , Gdańsk: Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, 2020.
A.E. Lucas, <i>Music of a Thousand Years: A New History of Persian Musical Traditions</i> , Berkeley: University of California Press, 2020, s. 1-22.
E. Pöhlmann, <i>Ancient music in Antiquity and beyond: collected essays (2009-2019)</i> , Berlin-Boston: Walter de Gruyter GmbH, 2020.
Literatura uzupełniająca
S. Kloeckner, <i>Handbuch Gregorianik. Einfuehrung in Geschichte, Theorie und Praxis des Gregorianisches Chorals</i> , Regensburg 2013.
W. Apel, <i>Gregorian Chant</i> , Bloomington 1958.
C. Sachs, <i>Muzyka w świecie starożytnym</i> , Kraków 1988.
A. Wolański, <i>Dramat liturgiczny w średniowieczu</i> , Wrocław 2005.
J. Montagu, <i>Instrumenty muzyczne Biblii</i> , Kraków 2006.
R. Bernagiewicz, <i>Wprowadzenie do historii teorii muzyki. Starożytna Grecja</i> , Lublin 2007.
M. Kowalska, <i>ABC historii muzyki</i> , Kraków 2001.
U. Michels, <i>Atlas muzyki</i> , tom 1, Warszawa 2002.

- J. Mason, *Trouver et partir: the meaning of structure in the old French jeu-parti*, „Early Music History”, 40 (2021), s. 207–251, <https://doi.org/10.1017/S0261127921000024>
- S. Howell, *The emergence of a medieval pitch concept*, „Plainsong & medieval music”, 29 (2020), z. 2, s. 99-117, <https://doi.org/10.1017/S096113712000011X>
- S. Lyons, *Singing Horace in Antiquity and the early Middle Ages*, „Early music history”, 40 (2021), s. 167-205 <https://doi.org/10.1017/S0261127921000085>
- M. Everist, Th. Kelly, *The Cambridge History of Medieval Music*, Cambridge: Cambridge University Press, 2018 <https://doi.org/10.1017/9780511979866>
- E. Pöhlmann, *The tradition of ancient greek music in the Middle Ages and the Renaissance*, „Rivista di cultura classica e medioevale”, 58 (2016), nr 2, s. 337-354 <https://www.jstor.org/stable/44808452>
- A. Cottet, *Playing finger cymbals in the Roman Empire: an iconographic study*, „Early Music”, 50 (2022), nr 1, s. 3-20. <https://doi.org/10.1093/em/caab073>